

Az első Ifjúsági Ankét

Az „50 éves Magyar Geofizikusok Egyesülete” című történelmi munkában 1959-et az ifjúság éve elnevezéssel illettük, mivel az év nagy szenzációja a fiatalok kétnapos színrelépése volt.

EGYED László professzor úr 1957-ben KÁNTÁS Károly külföldre történő távozásával vette át az ügyvezető alelnöki tisztséget. Az MGE elnöksége az Ő javaslatára vette fel az 1959. évi nagy rendezvények listájára az ifjúsági ankét megtartását. Mivel a fiatal szakemberek többsége terepen végzett geofizikai tevékenységet, helyénvaló volt a december közepére tervezett ankét időpontja. A hatalmas érdeklődés miatt az ülészakot két részre kellett osztani, és a második felét 1960 februárjára átütemezni.

A rendezésben az ifjúsági csoport vezetője BÁDONYI Géza és az 1958-as közgyűlésen megválasztott fiatal titkárok CZEGLÉDI István és MOZSOLITS Tibor vettek részt. A december 7–8-i ülés levezető-elnökei: DOMBAI Tibor az ELGI igazgatója, EGYED László egyetemi tanár, RENNER János az ELGI volt igazgatója, a Gravitációs Osztály vezetője, és SCHEFFER Viktor a Kőolajipari Tröszt főgeofizikusa voltak. A zsűri elnöke: RENNER János, tagjai DOMBAI Tibor és TOLMÁR Gyula a szeizmikus kutatási üzem főgeofizikusa voltak.

A kétnapos ankéton 19 előadás hangzott el. Az előadások sorrendjében az előadók: WALLNER Ákos, NAGY Zoltán, SZABÓNÉ KILÉNYI Éva, SZABÓ József, HÉDERVÁRI Péter, DORCSI Géza, LACZKOVICS József, UJFALUSY Antal, VARGA Imre, KOSA Gyula, JERMENDY Zoltán, BÁDONYI Géza, MIKLÓS Gergely, MOLNÁR Károly, FÖLSZ Attila, Geofizikus Hallgatók Diákköre (ELTE), PAULIK Dezső, KÁDÁR József, Salamon BATUR, DOROGI József voltak.

A bírálóbizottság döntése alapján az első ifjúsági ankét első három díját az alábbi előadások nyerték el.

I. díj: MIKLÓS Gergely, MOLNÁR Károly: *A zavarhullámok kiküszöbölése terén elért hazai eredmények és további lehetőségek;*

II. díj: NAGY Zoltán: *Reflexiós sebességszámítási eljárások összehasonlító vizsgálata és a sebességek hibájának hatása a felület elemek meghatározására;*

III. díj: KÁDÁR József: *Fáziskorrelációs refrakciós mérések alkalmazása Délkelet-Magyarország nagyszerkezetének kutatásánál.*

Az ankéton kb. 500 fő vett részt.

A nagy érdeklődést kiváltó egyik ok vélhetően az volt, hogy a Nagyalföldön mintegy 25 éven át tartó kőolajkutatások jelentősebb eredményeket nem szolgáltattak, ezért 1958-ban jeles közgazdászok neves geológusokra hivatkozva az alföldi kutatások azonnali leállítását kezdeményezték.

Ezekre a kutatásokra még az ötvenes évek elején is az volt a jellemző, hogy a geológusok a szeizmikát csak a gravitációs maximumok területére igényelték. KÁNTÁS Károly 1956. május 31-i akadémiai székfoglaló előadásában a szeizmikáról a következőt mondta: „Lényegesen többet nyújt a szeizmikus kutatás, ha alkalmazhatóságára megvannak a kellő feltételek. Költségessége miatt csak a gravitációval

megkutatott területen alkalmazzák.” Sajnos ez volt a mindennapi gyakorlat.

Időközben azonban történtek lényeges változások is. 1952. október 1-jén a hazai kőolajipar egésze, a Maszolaj Rt. kezelésébe kerül, majd ugyanezen a napon megalakul a Maszolaj Rt. Geofizikai Vállalat. Az új vállalatok megalakulásával kezdetét veszi egy paradigmaváltás. Első helyre kerül a regionális megismerés. A regionális szeizmikus vonalak, bár harántolnak gravitációs szélsőértékeket, és kapcsolódnak korábban mélyített fúrásokhoz is, az e vonalakon észlelt, ún. szelvény menti kiemelkedések már alkalmasak lettek részletező szeizmikus kutatások tervezéséhez. E részletező mérések viszont egy vagy több éves időt igényeltek, így kerülhetett sor csak 1958-ban Pusztaföldváron, 1959-ben pedig Hajdúszoboszlón az első mélyfúrás lemélyítésére, amely Pusztaföldváron olaj- és gázmezőt, Hajdúszoboszlón pedig gázmezőt tárt fel. Az alföldi kutatások leállítására így szép csendben elhunyt. Az ankét hallgatósága az elhangzott előadásokból azt állapíthatta meg, hogy az alföldi geofizikai — elsősorban szeizmikus kutatások — még számos új mező felfedezését eredményezhetik.

Teltházias közönség hallgatta a MIKLÓS Gergellyel közösen összeállított előadásunkat, amelyben többéves néma-zónákkal kapcsolatos méréseinket, és azok eredményeit ismertettük. Érdekes volt, ahogy az alábbi mondatnál többen igenlő fejrázással, mások (főleg műszerkonstruktőrök) fejcsóválással fejezték ki véleményüket. A mondat a következő volt:

„A magyar berendezéseinkkel a legtöbb kutatási területen csak csoportos eljárással (*geofonos, vagy lövéses*) sikerült kiértékelhető reflexiós anyagot regisztrálnunk ott is, ahol az 51 mintájú szovjet műszerekkel egyes geofonokkal is jó eredményeket értünk el.”

Az általunk használt magyar műszer ugyanis 1958-ban a brüsszeli vilákiállításon aranyérmert nyert el. A szeizmikus „mérőasztal” sikerét még KÁDÁR János pártfőtítkár is megemlíttette az egyik nyilvánosság előtt elhangzott beszédében.

Előadásunk utóéletéből egyet emelnék ki. Az 1959. december 15-i vitaülésem, amely az ifjúsági ankét után egy héttel zajlott, és amelyen a kb. 400 résztvevő a II. ötéves tervvel kapcsolatos feladatokat ismerte meg, KERTAI György, aki sokat tett a szeizmikus díj odaítéléséért, kijelentette, hogy az ifjúsági ankéton és a mostani vitaülésem elhangzottakból meggyőződött arról, hogy a szeizmikus műszereink elavultak. Sic transit gloria mundi.

A díjátadásokra 1960 telén került sor a Szabadság tér 15. számú palotában, amely akkor a partizánok háza volt, ma pedig az egészet a CIB Bank uralja. Az ifjúsági ankét második részét 1960 februárjában rendezte meg az Egyesület. Az ankéton 26 előadás hangzott el, a résztvevők száma 240 fő volt.

Az Egyesület akkori iratai között erről az ankétról részletesebb ismertetést az Egyesület 50-éves történetét összeállító szerzők sem találtak.

Molnár Károly